

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016**

**FORMUŁA OD 2015
(„NOWA MATURA”)**

**GEOGRAFIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MGE-R1**

MAJ 2016

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 2.3) Zdający wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi.

Schemat punktowania

1 p. – za podanie trzech poprawnych odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

F, P, P

Zadanie 1.2. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 2.3) Zdający wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi. 2.4) Zdający oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi w dniach [...] przesilen [..].
---	---

Schemat punktowania

2 p. – za podanie właściwej strony nieba oraz poprawne obliczenie wysokości górowania Słońca i poprawny wynik.

1 p. – za podanie właściwej strony nieba albo za poprawne obliczenie wysokości górowania Słońca i poprawny wynik.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

Słońce góruje po północnej stronie nieba.

$$h_{gN} = 90^\circ + \varphi - \delta$$

$$h_{gN} = 90^\circ + (-2^\circ) - (+23^\circ 26')$$

$$h_{gN} = 90^\circ - 2^\circ - 23^\circ 26'$$

$$h_{gN} = 64^\circ 34'$$

φ – szerokość geograficzna

δ – deklinacja Słońca

albo

$$h_g = 90^\circ - \alpha$$

$$h_g = 90^\circ - (2^\circ + 23^\circ 26')$$

$$h_g = 90^\circ - 25^\circ 26'$$

$$h_g = 64^\circ 34'$$

α – odległość (wyrażona miarą kątową) obserwatora od punktu podslonecznego

Uznaje się również rozwiązania zawierające wartość deklinacji Słońca $+23^\circ 27'$ i wynik $64^\circ 33'$.

Zadanie 2. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 2.1) Zdający [...] określa położenie różnych ciał niebieskich we Wszechświecie.
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za sformułowanie poprawnej prawidłowości.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Wysokość Gwiazdy Polarnej nad horyzontem maleje wraz ze zmniejszaniem się szerokości geograficznej (północnej).

Zadanie 3. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 2.8) Zdający wskazuje skutki występowania siły Coriolisa dla środowiska przyrodniczego.
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

D.

Zadanie 4. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego [...], wykorzystując mapy tematyczne.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B3

Zadanie 5. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeżenie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 3.2) Zdający wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu [...] opadów.
--	---

Schemat punktowania

2 p. – za sześć poprawnych przyporządkowań.

1 p. – za trzy, cztery lub pięć poprawnych przyporządkowań.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

A. 1, 5

B. 2, 3

C. 4, 6

Zadanie 6. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeżenie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 3.1) Zdający wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych [...].
--	--

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne wyjaśnienie różnic w wielkości opadów w ciągu roku jako konsekwencji wpływu okresowych zmian ciśnienia nad oceanem i lądem.

1 p. – za poprawne wyjaśnienie w wielkości opadów w ciągu roku jako konsekwencji wpływu mas powietrza o różnej wilgotności, bez uwzględnienia zmienności ośrodków barycznych w ciągu roku.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowa odpowiedź

Na stacji meteorologicznej położonej w delcie Gangesu i Brahmaputry zróżnicowanie w ciągu roku wielkości opadów atmosferycznych wynika z cyrkulacji monsunowej. Latem nad lądem tworzy się strefa niskiego ciśnienia, a nad oceanem wyż, dlatego wtedy nad obszar delty napływa z nad oceanu wilgotne powietrze, czego konsekwencją są wysokie sumy opadów atmosferycznych. Zimą nad lądem tworzy się wyż, a nad oceanem niż, co powoduje, że z głębi lądu nad obszar delty napływa powietrze suche i ilość opadów atmosferycznych na tej stacji meteorologicznej jest mniejsza niż latem.

Zadanie 7. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie [...] informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej.	IV etap edukacyjny 10.5) Zdający charakteryzuje składowe bilansu wodnego Polski [...]. 10.7) Zdający wyjaśnia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach [...].
--	---

Schemat punktowania

2 p. – za przyporządkowanie właściwych obszarów do czterech informacji.

1 p. – za przyporządkowanie właściwych obszarów do dwóch lub trzech informacji.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

A. 2, B. 1, C. 4, D. 5

Zadanie 8. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeżenie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 10.4) Zdający omawia cechy reżimu polskich rzek.
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne przyporządkowanie dwóch wykresów.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

Tczew 3

Warszawa 2

Zadanie 9. (0–1)

III etap edukacyjny I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	III etap edukacyjny 1.4) Zdający identyfikuje położenie [...] obiektów geograficznych na fotografiach [...] oraz mapach topograficznych. 1.6) Zdający określa położenie geograficzne [...] punktów i obszarów na mapie.
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 10. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.2) Zdający oblicza odległości [...] w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

A.

Zadanie 11. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska [...] społeczno-gospodarczego [...] na podstawie mapy topograficznej [...].
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch właściwych form rolniczego użytkowania ziemi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

łąki

sady

Zadanie 12.1. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] i społeczno-gospodarczego [...] na podstawie mapy topograficznej [...]. 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego [...].
---	---

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzasadnienie dla obszarów A i B.

1 p. – za poprawne uzasadnienie dla obszaru A albo obszaru B.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Obszar A podczas powodzi nie uległ zalaniu z powodu położenia na krawędzi wyżyny powyżej terasy zalewowej Wisły.

Obszar B nie został zalany, ponieważ podczas powodzi nurkowie uszczelnili geowłókniną wał przeciwpowodziowy ochraniający hutę szkła.

Zadanie 12.2. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.2) Zdający oblicza [...] powierzchnię na podstawie map wykonanych w różnych skalach.
---	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawne obliczenie i poprawny wynik.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

Skala 1 : 75 000

1 cm – 0,75 km

1 cm² – 0,5625 km²

x cm² – 11 km²

x = 19,56 cm² ≈ 19,6 cm²

Zadanie 13. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeżenie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 12.3) Zdający wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych i analizuje zmiany wielkości ich eksploatacji. 12.6) Zdający przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990 r.
--	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie nazwy właściwego surowca i sposobu pozyskiwania tego surowca obecnie w Polsce.
1 p. – za podanie nazwy właściwego surowca.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawna odpowiedź

siarka

Przykładowe odpowiedzi

- Odsiarczanie surowców energetycznych (lub gazów przemysłowych w elektrowniach opalanych węglem).
- Pozyskiwanie siarki metodą otworową (podziemnego wytapiania).

Zadanie 14. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] i społeczno-gospodarczego [...] na podstawie mapy topograficznej [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za uzasadnienie poparte dwoma poprawnymi argumentami.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Jezioro jest usytuowane w pobliżu Tarnobrzega i Sandomierza, z których mogą przyjeżdżać mieszkańcy i odwiedzający te miasta turyści.
- Jezioro jest położone przy drodze wojewódzkiej, która wraz z drogami lokalnymi o twardej nawierzchni zapewnia dogodny dojazd do strefy brzegowej jeziora.
- W pobliżu jeziora znajduje się atrakcyjna pod względem krajobrazowym dolina Wisły.

Zadanie 15.1. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...] i społeczno-gospodarczego [...] na podstawie mapy topograficznej [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

C.

Zadanie 15.2. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.7) Zdający opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji wodnej [...] i eolicznej.
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

A3

Zadanie 15.3. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeżenie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 5.1) Zdający opisuje [...] główne grupy i rodzaje skał [...].
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 16. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeżenie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 10.1) Zdający opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną [...], wykazuje wpływ [...] zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju.
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

A., C.

Zadanie 17. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeżenie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego [...].
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch poprawnych przykładów.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Osady polodowcowe (np. piaski na sandrach) są podłożem dla gleb słabej jakości, na których rolnikom trudno jest uzyskać wysokie plony, a obecność głazów narzutowych utrudnia im prowadzenie prac polowych.
- Płytkie występowanie wód gruntowych w pobliżu jezior polodowcowych i w zagłębieniach bezodpływowych utrudnia zabudowę.
- Znaczne deniwelacje terenu i wysoka jeziorność wydłużają przebieg dróg, co zwiększa koszt transportu ponoszony przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą.

Zadanie 18.1. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi [...], ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne [...]. 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny.
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

D.

Zadanie 18.2. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi [...], ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne [...].
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

D.

Zadanie 19.1. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 5.3) Zdający [...] przeprowadza obserwację odkrywki lub odsłonięcia geologicznego. 1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane na [...] schematach [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawne uzupełnienie schematu.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

D → C → B → E → A

Zadanie 19.2. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 5.1) Zdający opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej, główne grupy i rodzaje skał oraz ich gospodarcze zastosowanie [...].
---	---

Schemat punktowania

2 p. – za uzupełnienie trzech wierszy w tabeli właściwymi literami.

1 p. – za uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli właściwymi literami.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

cementownia – 1

fabryka porcelany – 4

huta szkła – 2

Zadanie 19.3. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 5.1) Zdający opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej, główne grupy i rodzaje skał [...]. 5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi [...], plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej [...] oraz formy powstałe w ich wyniku.
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za podanie trzech poprawnych odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

P, F, P

Zadanie 20. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 6.1) Zdający [...] omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych i niestrefowych [...].
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

C.

Zadanie 21.1. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 9.2) Zdający wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi [...].
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

Obecności gruntów ornich i plantacji u podnóża Kilimandżaro (na wysokości około 1000–2000 m n.p.m.) sprzyjają większe sumy opadów atmosferycznych niż na niżej położonej sawannie, całoroczny okres wegetacyjny, żyzne gleby wulkaniczne i gęsta sieć rzek.

Zadanie 21.2. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...].	IV etap edukacyjny 6.3) Zdający wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi [...], przyporządkowuje typowe gatunki flory [...] dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi.
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

A3

Zadanie 22.1. (0–1)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 11.1) Zdający charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach [...] i wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski wraz z rozwojem gospodarczym [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za podanie poprawnej przyczyny dla każdego z wyzów demograficznych A i B.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

A. Wejście w wiek rozrodzcy ludności z powojennego wyżu kompensacyjnego z lat 50. XX w.

B. Ludność ta obejmuje potomstwo ludności z wyżu z lat 70. i lat 80. XX w. (oznaczonego na wykresie literą A).

Zadanie 22.2. (0–1)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 11.1) Zdający charakteryzuje rozwój demograficzny Polski [...].
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za sformułowanie poprawnego wniosku.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

W grupie ludności od 35 do 60 lat współczynnik feminizacji rośnie.

Zadanie 23.1. (0–1)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 8.7) Zdający przedstawia procesy urbanizacyjne na świecie [...].
--	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

D.

Zadanie 23.2. (0–2)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 8.7) Zdający przedstawia [...] zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach różnych typów i wielkości.
--	--

Schemat punktowania

2 p. – za podanie trzech poprawnych przykładów problemów społecznych.

1 p. – za podanie dwóch poprawnych przykładów problemów społecznych.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Występowanie slumsów na obrzeżach miast i wysokiej przestępczości wskutek niekontrolowanego napływu ludności.
- Trudności komunikacyjne z powodu niedorozwoju infrastruktury w stosunku do rosnącej liczby ludności i pojazdów.
- Niedostateczny dostęp do edukacji i opieki medycznej wskutek niedorozwoju usług i występowania biedy.
- Pogarszanie się warunków życia na skutek dynamicznego wzrostu liczby ludności.

Zadanie 24. (0–2)

IV etap edukacyjny II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	IV etap edukacyjny 8.9) Zdający charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata. 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny.
---	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawne uzupełnienie sześciu komórek w tabeli.
1 p. – za poprawne uzupełnienie trzech, czterech lub pięciu komórek w tabeli.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

- 2, polska, indoeuropejska
4, rosyjska, uralaska

Zadanie 25. (0–2)

IV etap edukacyjny – zakres podstawowy I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 2.3) Zdający opisuje główne obszary upraw [...] na świecie [...].
---	---

Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawny wybór trzech roślin.
1 p. – za poprawny wybór dwóch roślin.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawna odpowiedź

- oliwka
słonecznik
palma oleista

Zadanie 26. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 9.2) Zdający [...] charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie.
---	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za wybór właściwego państwa oraz podanie w uzasadnieniu dwóch poprawnych argumentów.
1 p. – za wybór właściwego państwa oraz podanie w uzasadnieniu jednego poprawnego argumentu.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawna odpowiedź

Holandia

Uzasadnienie np.:

- Ma największy wskaźnik mechanizacji (na 1 ciągnik przypada najmniej gruntów ornych) spośród państw wymienionych w tabeli.
- Zużywa najwięcej nawozów sztucznych w kg na 1 ha użytków rolnych.
- Wielkość zbiorów zbóż uzyskiwana z powierzchni zasiewów świadczy o najwyższych plonach tych roślin.

Zadanie 27. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 9.1) Zdający wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa. 12.2) Zdający wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie.
--	--

Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie przyczyn zmian udziału dwóch zbóż w powierzchni zasiewów.
1 p. – za podanie przyczyny zmiany udziału jednego zboża w powierzchni zasiewów.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Pszenica

Stopniowa poprawa kultury rolnej (wzrost nawożenia, stosowanie zabiegów agrotechnicznych) wpłynęła na poprawę urodzajności gleb, umożliwiając zwiększenie powierzchni upraw pszenicy (dającej wysokie plony), kosztem ograniczenia zasiewów żyta.

Owies

W Polsce w strukturze zużycia owsa przeważało jego wykorzystanie na paszę dla koni, a ponieważ pogłowie tych zwierząt zmalało, spadło zapotrzebowanie na to zboże i zmniejszył się udział tego zboża w strukturze upraw.

Zadanie 28. (0–1)

IV etap edukacyjny – zakres podstawowy III. Rozumienie relacji człowiek – przyroda – społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.	IV etap edukacyjny – zakres podstawowy 3.1) Zdający formułuje problemy wynikające z eksploatacji zasobów odnawialnych i nieodnawialnych; potrafi przewidzieć przyrodnicze i pozapryrodnicze przyczyny i skutki zakłóceń równowagi ekologicznej.
--	--

Schemat punktowania

- 1 p. – za podanie dwóch negatywnych konsekwencji przyrodniczych lub gospodarczych.
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Wyginięcie organizmów wodnych na skutek wzrostu zasolenia i wysychania jeziora.
- Upadek funkcji portowych miastą Młynów na skutek zmniejszenia się zasięgu jeziora.
- Upadek rybołówstwa na skutek zaniku jeziora.

Zadanie 29. (0–1)

IV etap edukacyjny III. Proponowanie rozwiązań problemów występujących w środowisku geograficznym, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju i zasadami współpracy, w tym międzynarodowej.	IV etap edukacyjny 6.6) Zdający omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju i ocenia możliwości ich realizacji w skali [...] regionalnej i globalnej.
--	--

Schemat punktowania

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawne odpowiedzi

A., E.

Zadanie 30. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 9.7) Zdający charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata [...].
---	---

Schemat punktowania

2 p. – za podanie dwóch poprawnych przyczyn.

1 p. – za podanie jednej poprawnej przyczyny.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Polityka energetyczna Unii Europejskiej zobowiązuje Polskę do wzrostu udziału odnawialnych źródeł energii.
- Szkodliwość pozyskiwania i przetwarzania nieodnawialnych źródeł energii (dla środowiska i zdrowia ludności), nakazuje zmniejszenie udziału tych źródeł energii i wzrost udziału źródeł odnawialnych.
- Wzrostowi udziału gazu ziemnego będzie sprzyjało funkcjonowanie terminala LNG w Świnoujściu (gazoportu).

Zadanie 31. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka [...].	IV etap edukacyjny 9.13) Zdający analizuje [...] strukturę towarową eksportu [...] w wybranych państwach. IV etap edukacyjny (zakres podstawowy) 2.8) Zdający charakteryzuje [...] zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie [...].
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

C.

Zadanie 32. (0–2)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	IV etap edukacyjny 9.8) Zdający wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż.
--	---

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie sześciu komórek w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie trzech, czterech albo pięciu komórek w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

Krosno, B

2, D

6, Konin

Zadanie 33. (0–1)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska [...] społeczno-gospodarczego (np. [...] szlaki transportowe) na podstawie mapy [...] tematycznej. 1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego [...].
---	---

Schemat punktowania

1 p. – za poprawny wniosek odnoszący się do związku między wielkością powierzchni państw oraz długością i gęstością dróg.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź

W państwach o dużej powierzchni długość utwardzonych dróg kołowych jest większa niż w państwach o małej powierzchni, ale gęstość tych dróg jest mniejsza.

Zadanie 34. (0–1)

IV etap edukacyjny I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda-gospodarka.	IV etap edukacyjny 7.2) Zdający porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju gospodarczego.
---	--

Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Poprawna odpowiedź

B.

Zadanie 35. (0–2)

IV etap edukacyjny IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...].	IV etap edukacyjny 7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny. 8.11) Zdający charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata [...].
---	--

Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawnie uzupełnione wiersze.

1 p. – za dwa poprawnie uzupełnione wiersze albo za kolumnę uzupełnioną nazwami właściwych państw.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Poprawne odpowiedzi

A. Kosowo, 1

B. Kazachstan, 3

C. Sudan Południowy, 2